

CHRISTEN UNIE

MAGAZINE

DON CEDER IN GESPREK MET
ANNE MEINT BOUMA (SCHULDHULPMAATJE)

*‘Schulden zijn heel vaak
niet iemands schuld’*

THEMANUMMER

Alles in het teken
van armoede

INTERVIEW

Tim 'S Jongers pleit voor
een 'bijzondere overheid'

COLUMN

Cieka Galenkamp-Bolt over
'Nood laat zich niet plannen'

IN DIT MAGAZINE

04 DON CEDER IN GESPREK
MET ANNE MEINT BOUMA

09 15 JAAR CHRISTENUNIE
ONDERNEMERSPLATFORM

13 INTERVIEW
TIM 'S JONGERS

En ook nog dit:

- 03** | Voorwoord
- 17** | Column Cieka Galenkamp-Bolt
- 18** | Nalatenschap
- 20** | Onze resultaten

AGENDA

28 november 2026
Partijcongres

voordeelden
€ 2,50 per maand.

Persoonsgegevens en privacy
De ChristenUnie gaat zorgvuldig om met jouw persoonsgegevens. Meer informatie hierover in onze privacyverklaring op christenunie.nl/privacyverklaring. Vragen of bezwaar? Mail of bel met het Partijbureau.

Giften
De ChristenUnie steunen met een gift?
IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18 t.n.v. ChristenUnie te Amersfoort. Zowel je contributie als jouw gift aan de ChristenUnie is aftrekbaar als gift bij de aangifte Inkomstenbelasting.

Colofon

Redactie
Jacqueline Vandermeer-van Hoven
Janno Kamphorst
Carola van der Krieke (eindredactie)

Vormgeving
Ella Melgers-van Pijkeren

Met dank aan
Nienke van Denderen
Frank Ruiter
Jeroen Fidler

Drukwerk en verzending
De Drukwerkanjer

CBB
ChristenUnie magazine

verschijnt in braille en audio bij het CBB.
Tel. 0341 565 499

Contact
Postbus 439, 3800 AK Amersfoort
Tel. 033 422 6969
E-mail: info@christenunie.nl
IBAN: NL55 RABO 0372 9300 18
christenunie.nl/contact
Bezoekadres:
Piet Mondriaanlaan 48, 3812 GV Amersfoort

Het volgende ChristenUnie magazine verschijnt in december 2026.

Advertenties
Theo Wijbenga – 0613862881
advies@theowijbenga.nl

De advertenties in dit magazine vertegenwoordigen niet automatisch de politieke standpunten van de ChristenUnie, maar worden geplaatst om het maken van het magazine te kunnen bekostigen.

Lidmaatschap
Het lidmaatschap valt samen met het kalenderjaar. Opzeggen kan alleen schriftelijk voor 1 december bij de ledenadministratie

door te mailen naar: ledenadministratie@christenunie.nl

Alle mutaties worden door de ledenadministratie per e-mail bevestigd.

Contributie-inning
Per jaar: wij schrijven rond 28 januari de contributie af.
Per kwartaal: wij schrijven rond 28 jan/apr/juli/okt af.
Per maand: wij schrijven elke maand rond de 28e af. De tarieven zijn € 6, € 9, € 12 of € 24 per maand. Voor gezinsleden en

Recht doen is thuis geven

In een rijk land als Nederland zou niemand zonder thuis mogen leven, zeker kinderen niet. Toch slapen er elke nacht honderden kinderen in garageboxen, auto's of gaan van woonkamer naar woonkamer bij bekenden. Er zijn nog veel te veel mensen afhankelijk van noodopvang, of ze leven op straat of tijdelijk bij familie en vrienden.

Armoede ontwricht je leven. In ons rijke land is het ook een aanklacht aan ons allemaal. Ons land is op zijn mooist als we oog hebben voor elkaar. Tegelijk lijkt het alsof we in Nederland steeds meer op onszelf leven.

De Bijbel roept ons op om recht te doen, barmhartig te zijn en te delen met wie tekortkomt. Jezus zegt in Mattheüs 26:11: "De armen zijn immers altijd bij jullie." Dat is geen uitnodiging tot onverschilligheid, maar een oproep om mensen in kwetsbare tijden niet los te laten.

De ChristenUnie wil niet laten gebeuren dat de armoede stijgt. Na ons aandringen is ook door de minister-president gezegd dat het kabinet meer zal doen om te voorkomen dat mensen wegzinken in armoede. Maar als we naar de plannen van het kabinet kijken, dan is er nog heel veel werk aan de winkel.

Don Ceder staat elke dag op om armoede te bestrijden. Eerder dit jaar diende hij een initiatiefnota in om armoede te bestrijden. Om schulden sneller aan te pakken, om de huisarts een rol te geven. Niet ieder voor zich, maar samen de schouders eronder zetten.

We blijven opstaan voor een samenleving waarin niemand wordt vergeten. Want barmhartigheid is geen keuze, maar een opdracht. Laat je inspireren door dit magazine, waarin maar al te duidelijk wordt hoe hard een christelijk geluid op dit thema nodig is.

Mirjam Bikker
Partijleider
ChristenUnie

IN GESPREK MET
ANNE MEINT BOUMA EN DON CEDER:

Stoppen met pleisters plakken in de schuldhulp

Iedereen kan in de schulden raken. Door echtscheiding, ziekte, ontslag of arbeidsongeschiktheid. Schulden lopen vaak snel op en er wordt grof geld verdiend aan de schulden van een ander. Dat moet anders, vinden Anne Meint Bouma, directeur-bestuurder SchuldHulpMaatje Nederland, en Don Ceder, Tweede Kamerlid. “Onze website wordt het meest bezocht tussen twee en vier uur ’s nachts. Dat zegt alles over de zorgen die mensen wakker houden”, aldus Anne Meint.

TEKST Jeroen Fidler | FOTOGRAFIE Nienke van Denderen

Beiden spreken vanuit eigen ervaring: Don groeide op in Amsterdam Zuidoost, waar armoede en schulden om hem heen zichtbaar waren. Anne Meint komt uit een eenvoudig Fries gezin, waar zijn vader als automonteur het gezin met hard werken draaiende hield en waar elke euro werd omgedraaid. Als diaken zag en ervoer hij aan keukentafels wat schulden en geldzorgen met mensen doen.

De staat als schuldeiser

Laten we er niet omheen draaien: de overheid is één van de grootste schuldeisers in Nederland. En heeft andere regels dan die voor anderen gelden. “Neem de verkeersboetes en hoe sterk de verhogingen oplopen”, verduidelijkt Don. “Dat mag het bedrijfsleven zo niet toepassen. Maar ik noem ook de voorrang die de Belastingdienst heeft bij het innen van schulden.”

Anne Meint knikt: “Dat systeem zit oneerlijk in elkaar. Veel mensen mijden daardoor de overheid, waardoor de professionele schuldhulp lang niet iedereen bereikt. Wij bereiken veel van deze mensen wel, maar mensen trekken gemiddeld pas na vijf of acht jaar aan de bel. Samen met onze lokale netwerken willen we mensen zo vroeg mogelijk in beeld krijgen.” Dat lukt vrijwilligers beter dan de overheid, ziet Anne Meint. “Onze vrijwilligers kennen de wijk

en de straat. Zij zien als eerste waar mensen vastlopen, vele malen eerder dan de politiek dat doorheeft.”

Ook nazorg is belangrijk

SchuldHulpMaatje bestaat sinds 2010. Mede dankzij moties van de ChristenUnie hebben vrijwilligersorganisaties nu een stevige plek in de keten van schuldhulpverlening. SchuldHulpMaatje is een diaconale organisatie die nu actief is in ruim 177 gemeenten met ongeveer 3500 getrainde vrijwilligers. Deze vrijwilligers coachen mensen naar een duurzame oplossing, zodat ze een nieuwe start kunnen maken zonder geldstress.

Daarbij gaat het niet alleen om de schulden zelf. Don: “Mensen hebben vaak ook een buddy nodig: een vrijwilliger, geen professional, die samen met je oploopt en naar je luistert. Dat is een belangrijke rol, ook in de nazorg.” Vanuit hun christelijke overtuiging delen Don en Anne Meint hetzelfde mensbeeld: ieder mens is waardig en verdient een nieuwe kans. Jaarlijks ondersteunt de organisatie meer dan 12.500 huishoudens via persoonlijke begeleiding. Liefst 58% van hen is nog niet in beeld bij de professionele schuldhulpverlening. Ruim 11.400 mensen bezochten een inlooppunt.

‘Er is een hele industrie ontstaan van partijen die veel geld verdienen aan de schulden van anderen.’

‘Schulden zijn dus heel vaak niet iemands schuld.’

Schuldeisers buitelen over elkaar heen

In de begeleiding is het belangrijk om eerst rust te creëren, benadrukt Anne Meint. “Mensen die in de schulden zitten, lopen over van de stress. Dat doet iets met het denk- en beoordelingsvermogen. Dus als je rust kunt inbouwen, schep je van daaruit overzicht.”

Maar de wetgeving werkt niet mee, ziet ook Don. “Als er beslagleggingen zijn, buitelen de schuldeisers over elkaar heen, ook overheidsinstanties. Ondertussen lopen de kosten op, omdat niemand het overzicht heeft.” Hij wil daarom een gezamenlijk afbetalingsplan. “Dit plan lag er al eerder, maar er wordt getreuzeld bij het invoeren. Het geldt dat voor hervormingen was geserveerd, is zelfs geschrapt door het vorige kabinet. Toch blijf ik ervoor gaan: het geeft alle partijen inzicht en creëert rust. En met een schuldenpauze word je de eerste zes maanden niet lastiggevalen door incassobureaus en deurwaarders. Hierover is weinig weerstand in de Tweede Kamer, maar we moeten het wel doen.”

Het is een eerste stap van de totale hervorming die de ChristenUnie wil doorvoeren in de

schuldhulp. Don: “Er is een hele industrie ontstaan van partijen die veel geld verdienen aan de schulden van anderen. Er worden nu vorderingen doorverkocht aan partijen die nooit met die persoon te maken hebben gehad. De kosten lopen daarnaast snel op: rentekosten, administratiekosten, executiekosten. Zo kan het gebeuren dat een niet-betalde tandartsrekening van veertig euro kan oplopen tot wel duizend euro of meer. Dan gaat er iets helemaal verkeerd.”

Weg van de schuldenindustrie

Anne Meint reageert: “We moeten stoppen met pleisters plakken. Er is een fundamentele switch nodig, weg van de schuldenindustrie. Als partijen van elkaar weten wat de vorderingen zijn, kun je samen heel anders naar een probleem kijken. Want we hebben hier te maken met een mens.”

De ChristenUnie wil daarom de rol van de deurwaarders veranderen, vertelt Don. “We moeten af van die perverse prikkel dat zij worden betaald per escalatiestap. Het is beter dat ze ook worden beloond voor oplossingen die eraan bijdragen dat de schulden zo laag mogelijk blijven. De overheid moet daarin een actievere rol spelen, misschien ook financieel. Het is er nog niet van gekomen, ook doordat er zoveel kabinetten zijn gevallen. Maar ik ga ervoor.”

Eigen schuld?

Wat niet meewerkt zijn de misvattingen over mensen met schulden. Bijvoorbeeld dat mensen die in de schulden raken, niet met geld kunnen omgaan. Don: “Voor een deel van de mensen klopt dat, dan is financiële educatie belangrijk. Maar bij veel mensen zorgen ingrijpende gebeurtenissen voor schulden, zoals uit elkaar gaan, je baan verliezen of arbeidsongeschiktheid. Zoiets kan iedereen overkomen en kan er financieel enorm inhakken. Schulden zijn dus heel vaak niet iemands schuld.”

“Dat eigen-schuldprincipe is heel hardnekkig”, weet Anne Meint. “Het hangt samen met het stereotype beeld dat schulden vooral een bepaalde groep treffen. Maar schulden komen voor in alle lagen van de bevolking.”

Om schulden uit de taboesfeer te halen, ontwikkelde SchuldHulpMaatje een programma om het gesprek daarover te normaliseren. Anne Meint legt uit: “Sommige gebeurtenissen kunnen ook financiële gevolgen hebben. Dan is het belangrijk dat iemand je die vraag stelt: ‘Red je het wel?’ We hebben geleerd dat die ene vraag enorm helpend is. Dat is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle mensen om iemand heen, zoals de kerk, de bureaus, de

familie.” Anne Meint benadrukt daarbij wel: “Een schuld die er is, moet worden terugbetaald. Maar een mens is meer dan zijn schuld. Hierbij past dus niet het stapelen, verdubbelen en verdienen aan schulden, waardoor een schuld van een paar tientjes op kan lopen tot duizend euro.”

Ook de werkgever heeft een rol

Ongeveer 60% van de werkenden is in dienst bij een mkb-bedrijf. Ondernemers zijn daarmee een belangrijke schakel in het bespreekbaar maken van schulden. Anne Meint: “Het gesprek met medewerkers gaat meestal over vitaliteit, opleidingen en door groei, maar kunnen we het ook hebben over hoe het financieel gaat? Ik ben zelf werkgever geweest en wat ik het diepste falen vond was een loonbeslag van een medewerker. We hadden het zo goed voor elkaar en toch wist ik het niet.”

Goede schuldhulpverlening is in het belang van iedereen, stelt Don. “Oplopende schulden worden uiteindelijk afgewenteld op de maatschappij. De kosten lopen in de miljarden. Voorbeeld: de kosten van een hulpverleningstraject na een huisuitzetting zijn altijd vele malen hoger dan de oorspronkelijke huurachterstand. Vroeg ingrijpen loont dus altijd.”

Een generatie met achterstand

Anne Meint noemt de schulden onder jongeren als snelgroeiend probleem. “Als we niets doen blijft het dweilen met de kraan open en groeit er een generatie op met een achterstand.” De ChristenUnie wil daarom graag een Nationaal Schuldenfonds Jongeren, vertelt Don. “Gemeenten nemen de schulden over, waardoor we jongeren snel kunnen saneren. Als we hen vroegtijdig helpen, krijgen zij rust en kunnen we hen begeleiden naar scholing of werk. Het wordt een uitdaging, want zoiets kost geld en schulden onder jongeren is complex.”

In het verlengde daarvan wil de ChristenUnie ook zowel ‘Buy Now Pay Later’ als het online gokken aanpakken. “In Europees verband pleiten we voor een verbod op BNPL-diensten zoals Klarna. En over het online gokken: sinds de Tweede Kamer dat heeft gelegaliseerd, zien we de enorme gevolgen. Het was een heel foute beslissing. Maar ook daarover wordt nog heel verschillend gedacht in de Kamer. Het gaat dan over de vrijheid van mensen om zelf keuzes te maken versus de grote schade die het aanricht.”

Eindelijk aan tafel bij het ministerie

Uiteindelijk gaat het om een gedeelde visie om samen die verandering tot stand te krijgen, stelt Anne Meint. “Daarin vinden de ChristenUnie en wij elkaar. We delen onze waarden rond gerechtigheid, ons mensbeeld en ons beeld

‘Dan is het belangrijk dat iemand je die vraag stelt: Red je het wel?’

op de samenleving. En hoewel er Kamerbreed verschillend wordt gedacht, ontstaat steeds meer het besef dat goede schuldhulp belangrijk is, in een samenspel tussen politiek, professionals en vrijwilligers. Ook groeit de erkenning voor informele schuldhulp: de overheid ziet zelf dat zij veel mensen niet bereikt. Dan is een vrijwilligersorganisatie een bindmiddel.”

Een concrete stap vooruit: mede dankzij een motie van de ChristenUnie schuift SchuldHulpMaatje voortaan aan bij overleggen van het ministerie. Anne Meint: “Dat was een langgekoesterde wens. Want zo wordt er niet meer óver ons gesproken, maar mét ons.”

Don beaamt het belang: “Je mag veel van de politiek verwachten, maar er zit altijd een vertraging. Tegen de tijd dat SchuldHulpMaatje signalen binnenkrijgt vanuit de samenleving, duurt het nog minimaal twee jaar voordat er concrete wetten komen. Ik beschouw de politiek dus niet als het enige of belangrijkste middel om dit probleem aan te pakken.”

Zorgen voor jezelf en de ander

Wij geloven dat het samen kan

Als christelijke zorgverzekeraar doen wij meer dan verzekeren alleen. Wij brengen geloof en zorg samen. Omdat we geloven dat God van je houdt en een plan heeft met je leven. Ga samen met ons op ontdekking.

Vind richting voor jouw leven met onze programma's.

Wij willen er voor je zijn, in elke fase van je leven.

- **Voel je mentaal sterker** – voor rust en balans.
Ontdek hoe je overeind blijft, ook als het moeilijk is. En hoe je écht bij God kunt zijn.
- **Bouw aan sterke relaties** – voor echte verbinding.
Ontdek hoe je samen sterker staat. En hoe je bouwt aan trouw.
- **Leer omgaan met rouw** – voor troost en moed.
Ontdek hoe je rouwt en troost vindt. En laat je bemoedigen door de Bijbel.

Meedoen kost je niets.

En je krijgt er veel voor terug. Zoals artikelen, podcasts en tips die je kunnen helpen in het leven van elke dag.

Ontdek het zelf:
dechristelijkezorgverzekeraar.nl/zorgenvoorelkaar

CHRISTENUNIE ONDERNEMERSPLATFORM BESTAAT VIJFTIEN JAAR

'We zijn er om te dienen, niet om te halen'

Ondernemers willen vóóruit. Maar de overheid vraagt soms veel van hen. Politici en ondernemers lijken elkaars tegenpolen. Toch blijkt die combinatie verrassend vruchtbaar, weten Ingrid Nagel en Wim Voskamp. Al vijftien jaar bewijst het Ondernemersplatform van de ChristenUnie dat ondernemen en politiek elkaar hard nodig hebben.

TEKST Jeroen Fidler | FOTOGRAFIE Nienke van Denderen

Het woord 'ondernemer' heeft al gauw een negatieve klank, omdat het zou gaan om het grote geld. "Maar in de kern moet het daar niet om gaan", vindt Ingrid, getrouwd, moeder van twee kinderen en eigenaar van CommunicatieHelden. Met haar bedrijf helpt ze mensen slimmer te communiceren, om zo relaties te verbeteren. "Zelf vind ik het fantastisch om een bredere maatschappelijke impact te maken. Dat geeft een verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld hoe je omgaat met mensen en welke producten je inkoopt." Haar motto: zie de mens.

Van waarde zijn

Wim is getrouwd, vader van drie en sinds 1998 mede-eigenaar van het familiebedrijf Mastermate. Dat is een coöperatie van vijf technische groothandels voor de bouw met vestigingen door heel Nederland. "Als ondernemer bepaal je zelf hoe je wilt ondernemen, hoe je met elkaar omgaat en hoe je van betekenis kunt zijn, voor collega's en klanten. Wij proberen daarnaast ook maatschappelijk bij te dragen, bijvoorbeeld door klanten te stimuleren mee te doen aan meer duurzaamheid in de bouw, ook al is dat ingewikkeld."

ChristenUnie Ondernemersplatform

Het Ondernemersplatform brengt ondernemers en ChristenUnie-politici samen die willen bouwen aan een sterke economie én een rechtvaardige samenleving. Als ondernemer deel je je praktijkervaring, kennis en expertise en denk je mee over beleid dat werkt, terwijl je tegelijk meer inzicht krijgt in politieke keuzes en ontwikkelingen.

Meer weten of aansluiten?

Ga naar christenunie.nl/ondernemer of neem contact op via ondernemersplatform@christenunie.nl.

“Al 15 jaar verbindt het ChristenUnie Ondernemersplatform ondernemers met elkaar én houdt het ons als Haagse fractie scherp met waardevolle inzichten en het broodnodige perspectief vanuit de praktijk van alledag. Dat bleek opnieuw bij het opstellen van de ondernemersnotitie Vertrouwen in ondernemend Rijnland, waarin vertrouwen, verantwoordelijkheid en rentmeesterschap centraal staan. Dank voor alle inzet, gesprekken, werkbezoeken en betrokkenheid. Ondernemers verdienen vertrouwen om te ondernemen, te vernieuwen en te investeren in onze samenleving. Daar blijven wij ons de komende tijd volop voor inzetten. Op naar de volgende 15 jaar!”

Pieter Grinwis
Tweede Kamerlid

“Bij een groter bedrijf spelen deels andere dynamieken”, weet Wim. “Maar in de basis gaat het er nog steeds om hoe je er bent voor de ander en welke thema's je aansnijdt. Als ondernemer kun je iets betekenen voor mensen in een kwetsbare positie”, stelt hij. “Voor die 15-jarige schoolverlater, die asielzoeker en diegene uit een penitentiaire inrichting. Het kost tijd en energie om iemand te begeleiden, maar het is mooi als het lukt. Lukt het niet, dan moet je dat accepteren. Een tijdje geleden hadden we een jongen die dakloos was geweest. Hij had nu een huurwoning en werk maar kon niet overweg met al die structuur. Hij wilde weer naar dat tentje in het park.”

Appgroepje

Na de oprichting van het Ondernemersplatform in 2011, was het even zoeken. Al gauw bleek de behoefte aan een brede basis van ondernemers en aan interactie met de ChristenUnie-fractie. Inmiddels zijn ze van betekenis voor elkaar en zijn de lijntjes kort. Zo is er nu een appgroep van alle leden van het Ondernemersplatform. De fractie vraagt regelmatig om input, zoals recent voor moties over de Participatiewet. Ook deelt Pieter Grinwis regelmatig zijn inzet voor ondernemers in de Kamer.

Die korte lijntjes leidden onlangs tot een bijzondere bijeenkomst. “Op 31 maart waren we met ondernemers samen met de Kamerleden in

“Ik ben dankbaar voor het Ondernemersplatform van de ChristenUnie. Juist de ChristenUnie is een partij voor ondernemers. Als ondernemingen doen waarvoor God hen bedoeld heeft, zijn zij tot zegen voor de lokale samenleving. Met innovatie, waardevolle producten en diensten, ontwikkeling van medewerkers, zingeving en oog voor hun omgeving.”

Marco Vermin

voorzitter Landelijk Bestuur

de Tweede Kamer,” vertelt Ingrid. “We luisterden naar elkaar. De Kamerleden gaven aan dat ze graag worden gevoed.”

Ander voorbeeld: onlangs was er een avond met het wetenschappelijk bureau van de ChristenUnie. “Wetenschappers, ondernemers en politici kijken vaak vanuit verschillende werkelijkheden,” vertelt Ingrid Nagel. “Juist door die perspectieven bij elkaar te brengen, ontstaat beter beleid en een sterker maatschappelijk gesprek.”

Kort op de bal

De ondernemers komen vier keer per jaar bijeen, vaak met een spreker. “Het Ondernemersplatform is nadrukkelijk niet bedoeld om jezelf te promoten en om werk binnen te halen”, benadrukken Ingrid en Wim. “We zijn er om mee te denken, niet om te halen. Het ontmoeten en kennis delen staan centraal. Dat is het grote verschil met andere netwerkbiorrels. Bovendien zit je kort op de bal en kun je meedoen met wat er in Den Haag gebeurt.”

Christelijke basis

Wat het Ondernemersplatform onderscheidt van andere netwerken, is het christelijk geloof als gedeelde basis. Wim: “Dat bepaalt bijvoorbeeld ook hoe je omgaat met een conflict. Toen bij ons een samenwerking met een adviseur niet bleek te werken, wilde die het hele bedrag terugstorten. Wij zeiden: dat hoeft niet, want we hebben wel degelijk waarde gehaald uit de samenwerking. Ons voorstel is dat je een deel overmaakt aan een goed doel.” Ingrid herkent

Vier 15 jaar ChristenUnie Ondernemersplatform mee

Op de Dag van de Ondernemer, vrijdag 20 november van 15.00 - 20.00 uur, organiseert het CU Ondernemersplatform ‘Hét ChristenUnie Ondernemersevent’. Een feestelijke en inspirerende middag en avond op een prachtige locatie, ter ere van het 15-jarig jubileum van het platform.

Je wordt deze dag in de watten gelegd met een sterke keynote van Tiemen van Dijk, ceo van Visscher-Caravelle. Daarnaast is er een goed gesprek met Mirjam Bikker en ontmoet je vele andere politici en prominenten. Naast inspirerende bijdragen is er volop ruimte voor ontmoeting. Tijdens de borrel en het feestelijke driegangendiner, met wisselende tafelsetting, spreek je andere ondernemers, bestuurders en politici in een informele setting. Goed gesprek gegarandeerd!

Het Ondernemersplatform nodigt jou als ondernemer van harte uit om erbij te zijn. Kom gerust alleen, of vraag een collega-ondernemer mee. Aanmelden kan via christenunie.nl/lustrum. We hopen je te ontmoeten!

Wat: Hét ChristenUnie Ondernemersevent

Wanneer: vrijdag 20 november 2026

Waar: AFAS in Leusden

Van: 15:00 – 20:00 uur

Kosten: € 99,-

dat: “Die christelijke basis bepaalt voor een belangrijk deel hoe je tegen de dingen aankijkt. Dat mag best iets kosten, want ik hoop toch dat we onszelf als christenen niet verrijken, maar vanuit ons geloof waarde doorgeven.”

Kom eens proeven

Ingrid wijst op een bredere ontwikkeling. “Juist in tijden van AI, waarin je wat je online ziet en leest niet meer automatisch kunt vertrouwen, worden echte ontmoetingen veel belangrijker.” Haar uitnodiging aan twijfelende ondernemers: “Menselijkerwijs stappen we zo'n 80 jaar rond op aarde. Welke steen verleg jij graag in de rivier?” Kom proeven en kennismaken. En bezoek zeker de lustrumbijeenkomst op vrijdag 20 november in AFAS Theater in Leusden.

Schep een hoop

voor jongeren in Zimbabwe

tearfund

Wat doe je als extreme droogte en armoede je toekomst onzeker maakt?

100 jongeren in Zimbabwe willen werken aan een keerpunt. Van droge grond naar vruchtbaar land.

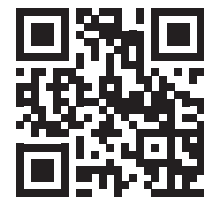
Hoe? Door te graven en irrigatiesystemen op zonne-energie aan te leggen.

Zo werken jongeren stap voor stap aan hun eigen toekomst. En ontstaat er een stukje paradijs in de droogte.

Jij kan helpen! Doe mee aan de crowdfundingactie. Geef een gieter, een schep of een kruiwagen!

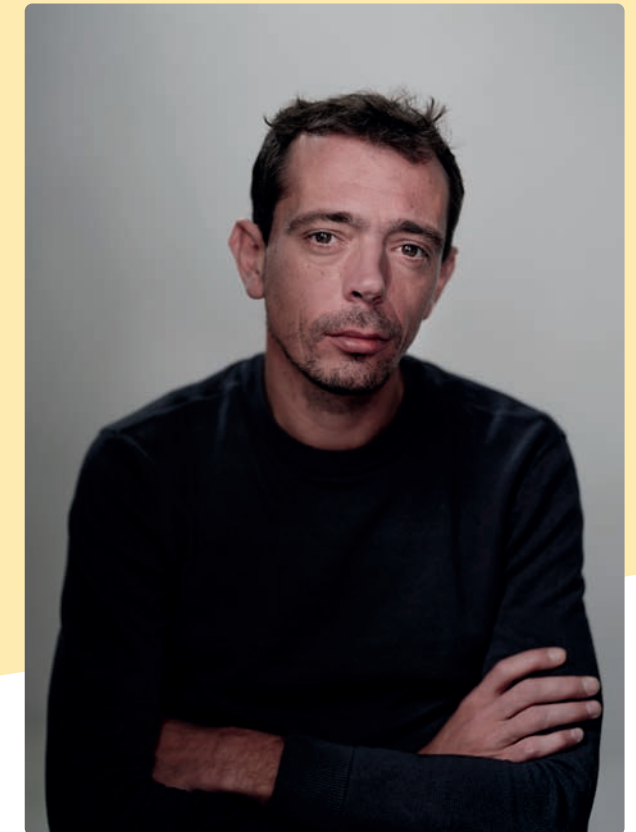
Geef een schep en schep hoop!

Scan de QR-code of ga naar tearfund.nl/schep

'Mensen die het minst zelfredzaam zijn, lopen vast in het systeem'

TIM 'S JONGERS PLEIT VOOR EEN 'BIJZONDERE OVERHEID'

TEKST Janno Kamphorst
FOTOGRAFIE Frank Ruiter

Letsel?

Bel 030 760 10 00

**JANSSENS
DEN BOEF
ADVOCATEN**

Papiermolen 10 ■ 3994DK Houten ■ www.jdb-advocaten.nl

Groenvoer

de podcast over christelijk-sociale politiek

Abonneer je op *Groenvoer* in je favoriete podcastapp en mis geen aflevering.

Of luister via onze website:

wi
wetenschappelijk
instituut
christenunie

In de supermarkt even snel bananen pakken zit er voor Tim 'S Jongers niet altijd meer in. Sinds zijn theatertour, gebaseerd op zijn boek 'Armoede uitgelegd aan mensen met geld', stromen de verhalen binnen via mail, app of in rechtstreekse gesprekken.

"Voor je het weet staat er iemand naast je die zijn hele levensverhaal vertelt," zegt hij. "Mooi dat mensen zich gezien voelen. Maar het is ook veel." Dat Tim een gevoelige snaar in de samenleving raakt is duidelijk. Mede door zijn persoonlijke verhaal over armoede. "Het gesprek over armoede wil ik fundamenteel veranderen."

Waarom was dit boek nodig?

"Ik werkte als Senior Adviseur bij Raad voor Volksgezondheid & Samenleving, een adviesorgaan voor de regering en de twee Kamers. We maakten adviezen over sociaal-economische gezondheidsverschillen. Daar kwam ik erachter dat veel beleid is gebaseerd op foute beelden. Aannames dat mensen bijvoorbeeld allemaal eenzelfde positie hebben, dezelfde kansen hebben. Dit boek was niet: jullie 'snappen het niet', maar meer 'laten we het nog eens goed uitleggen.' Dat heb ik geprobeerd. Over het schrijven heb ik een jaar gedaan en er ook veel van mijn eigen ervaring in gestopt."

Wat is armoede volgens jou?

"Armoede is meer dan gebrek aan geld. Het is

het ontbreken van kennis, het kan doorwerken op je gezondheid, hoe je naar jezelf kijkt en het beïnvloedt je mentale gezondheid. Er zijn hardnekkige mythes die ten grondslag liggen aan verkeerde aannames. Je hoort vaak dat mensen in armoede niet hard werken of hun geld niet goed beheren. Dat klinkt aannemelijk, maar het gaat voorbij aan de werkelijkheid. Veel mensen doen alles wat binnen hun mogelijkheden ligt en werken hard, maar redden het financieel simpelweg niet. Zelf werkte ik ook 60 uur in de horeca en kwam ik amper rond. Ook het idee dat het vooral misgaat in hoe mensen met geld omgaan, klopt niet. Als je structureel te weinig hebt, ben je continu gedwongen om lastige keuzes te maken. Wat voor buitenstaanders onbegrijpelijk of

'Het idee dat het vooral misgaat in hoe mensen met geld omgaan, klopt niet'

onverstandig lijkt, is in de praktijk vaak een manier om te overleven. Hoe minder geld je hebt, hoe kleiner ook de mogelijkheden worden om gezond te leven. Gezond eten, voldoende sporten of wonen in een groene en prettige omgeving is dan lang niet altijd vanzelfsprekend. Juist dat bredere geheel inzichtelijk maken, vond ik belangrijk."

Wat is jouw belangrijkste kritiek op de overheid?

"Wat je nu ziet, is dat juist de mensen die het minst zelfredzaam zijn, vastlopen in een systeem dat daar eigenlijk niet op ingericht is. Mensen worden van loket naar loket gestuurd, omdat problemen steeds apart worden behandeld. Terwijl iemand vaak met meerdere problemen tegelijk te maken heeft. En dat in combinatie met een systeem dat niet is ingericht op meerdere problemen tegelijk. Je ziet dat hoogopgeleide mensen zijn getraind om problemen apart te tackelen. Dat noem ik 'mono-probleemcultuur'. Voor elk probleem een adviseur. Tegelijkertijd verwachten we wel dat mensen zelfredzaam zijn en zelfstandig hun weg vinden. Maar als die

zelfredzaamheid al onder druk staat, maakt zo'n systeem het alleen maar moeilijker."

Wat moet de overheid veranderen volgens jou?

"Simpel ding, de communicatie. Als dertig procent van de mensen de brieven van de overheid te ingewikkeld vinden, dan ligt het niet aan de mensen. Dan zijn ze gewoon te moeilijk. Je kan die dertig procent heel slim maken, dat duurt even, of je kan brieven vereenvoudigen. Als ze allemaal geschreven zijn door mensen met een masterdiploma, krijg je dat. We werken te veel met definities en cijfers die de werkelijkheid niet volledig dekken. Daardoor ontstaat een vertekend beeld van problemen als dakloosheid en armoede. Zo worden in de officiële cijfers bijvoorbeeld 33.000 daklozen geteld, terwijl dat aantal in werkelijkheid veel hoger ligt als je ook mensen in vakantieparken, bankhoppers en andere verborgen groepen meerekent. Omdat die groepen niet in de definitie zitten, wordt beleid gemaakt voor een te kleine groep en blijft een grote groep buiten beeld. Hetzelfde gebeurt bij armoede: volgens de officiële grens gaat het om zo'n 551.000 mensen, terwijl het in de praktijk veel meer mensen betreft die financieel in de knel zitten. Daardoor verschuift de politieke discussie vaak naar abstracte doelen zoals 'meer of minder armoede', terwijl de leefwereld van mensen zelf minder centraal staat."

Wat betekent dit voor de politiek?

"Mijn punt is niet, daarin verschil ik denk ik met linkse politici, dat we per se armoede moeten oplossen. Armoede zal er altijd zijn. Eigenlijk is armoede het woord dat we hebben voor de onderkant van de samenleving en rijkdom het woord voor de bovenkant van die samenleving. Er zal altijd een onderkant en een bovenkant zijn. De echte vraag is volgens mij: heb je aan die onderkant evenveel recht op een menswaardig bestaan als aan die bovenkant? Dan zeg ik: ja, dat recht is er wel. We hebben grondrechten, en de overheid moet zich inspannen voor kwaliteitsvolle huisvesting, bestaanszekerheid en een goede gezondheid. Want alles wat een bezuiniging heet automatisch slecht noemen, is geen tegenmacht. Dat schiet niet op. Kijk bijvoorbeeld naar de Dag van de Kinderarmoede. Die term klopt simpelweg niet. In Nederland meten we armoede aan inkomen. Kinderen hebben geen inkomen,

anders heet het kinderarbeid. Wat we zien is ouderarmoede. Door te focussen op 'kinderarmoede' leg je de nadruk op het zielige en zichtbare, maar ga je voorbij aan de oorzaak. Dan delen we sporttassen uit of organiseren we een museumbezoek, terwijl dat de structurele stress in een gezin niet wegneemt. Je lost het probleem niet op met goedbedoelde pleisters. Als je het echt serieus neemt, moet je kijken naar de positie van ouders. Dáár ontstaat de armoede. Dáár moet beleid op gericht zijn."

Wat was in jouw leven een sleutelmoment?

"Zelf heb ik iemand gehad, twintig jaar geleden, die mij hielp en me zag staan. Nog steeds is diegene een van de belangrijkste personen in mijn leven. Door mijn huidige werk (red. schrijver voor De Correspondent) kom ik veel in aanraking met mensen die uit de armoede zijn geraakt. Iedereen zegt hetzelfde: gewoon één iemand die je even bij de hand pakt en zegt 'we gaan het anders doen'. Buiten de protocollen en systemen om. Het gaat mijns inziens om barmhartigheid. Stel: je buurvrouw heeft een probleem. Als zij naar de gemeente belt en ze wordt niet serieus genomen, bel dan voor haar. Het gaat dus niet meteen over het probleem, maar bedenk je wat voor effect het heeft als de mens wordt gezien."

In een van je reportages pleit je voor een 'bijzondere overheid', hoe werkt dat in de praktijk?

"Die leus van 'het systeem moet op de schop', daar denk ik altijd van: het systeem werkt voor tachtig procent van de bevolking eigenlijk gewoon goed. Dat is cum laude. Alleen voor mensen met meerdere problemen werkt het niet, de twintig procent. Voor die groep zouden we

'Als je het echt serieus neemt, moet je kijken naar de positie van ouders. Dáár ontstaat de armoede.'

een 'bijzondere overheid' moeten creëren, vergelijkbaar met speciaal onderwijs of bijzondere woonvormen. Niet met allerlei digitale en fysieke loketten, maar met één hulpverlener per persoon die op de achtergrond alles regelt. Zodat iemand even rust krijgt en niet overal zelf achteraan hoeft. In Mechelen hebben ze dat en dat werkt gewoon goed. Het idee is dat het systeem zich meer rond de mens organiseert, in plaats van dat de mens zich door het systeem moet bewegen. En dat geeft mensen met heel complexe problemen gewoon meer rust en overzicht. Mensen zeggen dan dat je ongelijkheid creëert, maar die ongelijkheid bestaat al. Speciaal onderwijs zien we toch ook niet als ongelijkheid, maar als emancipatie? Waarom zou een bijzondere overheid voor de meest kwetsbare burgers dat dan niet zijn?"

Een laatste vraag: wat zouden leden van de ChristenUnie kunnen doen?

"Jullie hebben zo'n 25.000 leden ongeveer? Ga morgen naast iemand staan. Als zij allemaal tegen iemand zeggen: 'ik pak dit even voor je op', dan zijn er morgen meteen duizenden mensen geholpen en daar hebben we de overheid niet eens voor nodig. Weet je niet waar je moet beginnen? Ga vrijwilligerswerk doen, ga eens bij de burens langs of informeer bij de voedselbank. Als mensen zich serieus genomen voelen en gezien weten is dat het begin."

Tim 'S Jongers (1983) is politicoloog, bestuurskundige en auteur. Hij werd geboren in België en groeide op in een gezin dat in armoede leefde. Die persoonlijke ervaringen vormen een belangrijke basis voor zijn werk over bestaanszekerheid, ongelijkheid en sociaal beleid. Hij schreef onder meer het boek 'Armoede uitgelegd aan mensen met geld', waarin hij laat zien hoe armoede het dagelijks leven en de kansen van mensen beïnvloedt.

Steun onze missie met een donatie!

ecpp.eu

Twintig jaar geleden had de ChristenUnie een droom: christelijke ideeën in het publieke debat brengen, niet alleen in Nederland, maar in heel Europa.

Ze richtte een netwerk op voor betrokken christenen in het openbare leven om ideeën uit te wisselen, elkaar te bemoedigen en allianties te smeden die hun stem zouden versterken.

Die droom is uitgekomen.

Wij zijn de European Christian Political Party (ECP), de enige Europese politieke partij die zich expliciet inzet voor christelijke waarden in de politiek.

Wij zijn er om christenen in heel Europa een stem te geven. We voorzien hen van kennis, middelen, toegang en contacten, zodat zij zich effectief kunnen inzetten in hun gemeenschappen en parlementen en impact kunnen maken.

elevate. empower. engage.

ECP | European Christian Political Party | office@ecpp.eu | +31 638 160 180 | IBAN: NL83 RABO 0113870159

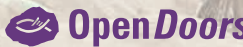

TEKEN DE PETITIE

16,2 miljoen Afrikaanse christenen zijn op de vlucht voor geweld. Zij leven in onmenselijke omstandigheden in tentenkampen. Jouw vervolgde broers en zussen voelen zich alleen. Want iedereen zwijgt over het onrecht waar ze onder lijden. Teken de petitie en breek de stilte!

Scan de QR-code met je mobiel of ga naar opendoors.nl/petitie

‘Nood laat zich niet plannen’

Binnen de ChristenUnie denken leden in verschillende netwerken mee over thema's die spelen in de samenleving en de politiek. Ciekla is actief in het netwerk Sociale Zekerheid en Werk. Vanuit haar jarenlange ervaring als directeur van de Voedselbank Amersfoort deelt zij haar visie op waar hulpverlening vastloopt en wat mensen écht helpt:

Werken bij de Voedselbank heeft mij geleerd dat armoede in Nederland geen uitzondering is. Achter veel voordeuren speelt iedere maand dezelfde strijd: hoe betaal ik de vaste lasten én de boodschappen? Veel mensen hebben het goed, maar een grote groep balanceert voortdurend op de rand van financiële problemen.

Hulp is er gelukkig op veel plekken, maar toch schiet die vaak tekort. Bij de loketten van de overheid zijn regels meestal leidend, terwijl het leven zich niet altijd in regels laat vangen. Ook particuliere hulpverlening stelt vaak voorwaarden voordat iemand geholpen kan worden. Alsof nood zich netjes laat plannen.

Volgens mij zouden hulpvragers meer geholpen zijn met eenvoudige uitgangspunten als: 'Behandel de ander zoals je zelf behandeld wilt worden' en 'Oordeel niet.' Het evangelie leert mij telkens weer dat naastenliefde geen mooi idee is, maar een opdracht. In de praktijk blijkt dat echter lastiger dan we denken.

Als kerken, fondsen en andere particuliere organisaties meer zouden handelen vanuit naastenliefde en minder vanuit angst voor precedentwerking of dreigende tekorten zouden veel mensen sneller geholpen kunnen worden. In mijn zeventien jaar bij de Voedselbank Amersfoort heb ik gemerkt dat echt gelijke gevallen bijna niet bestaan. En tekorten? Die heb ik nooit meegemaakt. Er was altijd genoeg om mensen te helpen. Juist onvoorwaardelijke hulp maakt vaak het verschil. Niet alleen financieel, maar ook menselijk.

Het helpen van een medemens laat iets zien van Gods liefde. Het mooiste vind ik wanneer overheid en particuliere hulp lokaal goed samenwerken. Dan kun je elkaar aanvullen en mensen helpen voordat problemen volledig uit de hand lopen. De overheid zou daarbij niet alleen moeten kijken naar de rechtmatigheid van hulp, maar ook naar de vraag: helpt het mensen echt verder?

Vooral alleenstaanden met een minimuminkomen lopen tegenwoordig grote risico's. De vaste lasten zijn zo hoog geworden dat er vaak nauwelijks geld overblijft voor boodschappen. Maar eigenlijk kan het iedereen overkomen: een tandartsrekening, een hoge energienota of een kapotte computer kan al genoeg zijn om in de problemen te raken.

Mensen helpen met dit soort onverwachte kosten, zonder hen direct vast te zetten in betalingsregelingen, geeft rust en vertrouwen terug. En dat is wat mensen weer ruimte geeft om te bloeien.

Mr. Ciekla Galenkamp-Bolt
Lid kerngroep themanetwerk
Sociale zekerheid en Werk

Benieuwd naar de netwerken van de ChristenUnie of ook lid worden? Kijk op christenunie.nl/netwerken voor meer informatie.

Heleen Dake gaf haar idealen door

Met een nalatenschap gaf Heleen Dake (1925-2023) steun aan de idealen van de ChristenUnie.

Haar neef Alexander Dake over Heleen en haar motivatie om haar stem door te geven aan volgende generaties: "Mijn tante was een sociale vrouw en leefde vanuit duidelijke principes en idealen. Deze idealen draaiden niet om haarzelf, maar om steun aan mensen en ideeën. Heleen leefde sober, dit had ongetwijfeld te maken met het naoorlogse Nederland waarin ze opgroeide. Ze werd geboren in 1925, in Amsterdam, in een vroom maar ook sociaal geëngageerd gezin. Met een ondernemer als vader en een onderwijzeres als moeder, leerde ze dat je verantwoording draagt voor de maatschappij.

Haar christelijk geloof was de basis voor haar idealen en activiteiten. De leidende draad in hoe ze was, wie ze was en wat ze deed. Wie op haar pad kwam en dit nodig had, kon rekenen op een luisterend oor of advies. Tot aan haar overlijden was ze heel begaan met de toestand in Nederland en in de wereld. Het was haar drijfveer in alles wat ze deed: de wereld een beetje beter maken.

Ze was 97 jaar oud toen ze een brief schreef naar de fractie van de ChristenUnie. Haar interesse in de politiek was veel meer dan lid zijn van een partij en de krant lezen. Ze kwam met ideeën en liet van zich horen. Hoewel ze in het verleden politiek actief was bij D66, is ze later overgestapt naar de ChristenUnie omdat ze zich herkende in de visie op de samenleving en de christelijke idealen van de partij. Dit wilde ze ondersteunen, ook na haar overlijden."

Wil je meer informatie over nalaten aan de ChristenUnie?

Met jouw nalatenschap steun je toekomstige generaties van christelijke politici, zodat ook zij een krachtig geluid kunnen laten klinken. Je ondersteunt jouw en onze idealen door de ChristenUnie op te nemen in je testament en kunt zo je stem doorgeven.

Heb je vragen of wil je een persoonlijk gesprek over (periodiek) schenken of nalaten aan de ChristenUnie? Vraag dan de gratis brochure aan via christenunie.nl/nalaten of neem contact met ons op via onderstaande gegevens.

Henk-Jan Kruit
Contactpersoon
nalatenschappen
ChristenUnie

T 033-4226989
E henk-jankruit@christenunie.nl

Meer informatie
over nalaten?
Scan de
QR-code.

een kansrijke toekomst voor kinderen!

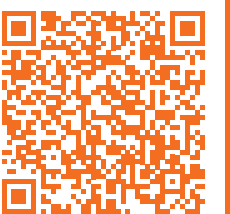
Margaret en haar man Natal ontdekten iets waardevols: **GOED OUDERSCHAP DOE JE SAMEN.**

Ze leerden wekelijks te sparen, plannen te maken en elkaar te helpen. Daarmee investeren ze het geld dat ze verdienen in de toekomst: **ONDERWIJS VOOR DE KINDEREN.**

**MET EEN DIERBAAR CADEAU
GEEFT U EEN KIND
EEN KANSRIJK LEVEN**
Geef bijvoorbeeld
een kleuterjuf cadeau.
Een cadeau dat
écht verschil maakt.

**DOE MEE OP
DIERBAARCADEAU.NL
OF SCAN DE QR-CODE.**

Wij geloven in de kracht van kinderen, gezinnen en gemeenschappen.
Elk kind heeft recht op veiligheid en een kansrijk leven: de basis om te kunnen opgroeien met kansen en hoop.

Onze resultaten

Een greep uit onze resultaten uit de afgelopen tijd.
Meer lees je op christenunie.nl/resultaten.

Bezuinigingen gehandicaptenzorg voor 2027 definitief van de baan

Door inzet van de ChristenUnie gaan de bezuinigingen op de gehandicaptenzorg van 171 miljoen euro voor 2027 definitief niet door. Dit is belangrijk, omdat mensen in de gehandicaptenzorg vaak afhankelijk zijn van passende en stabiele ondersteuning in hun dagelijks leven. Een meerderheid van de Kamer steunde het voorstel van Mirjam Bikker, en de minister heeft dit nu bevestigd. De ChristenUnie blijft zich inzetten om ook toekomstige bezuinigingen te schrappen.

De woningnood zo snel mogelijk oplossen

De regering moet dankzij een aangenomen motie van de ChristenUnie de mogelijkheid om een 'wijkje erbij' te bouwen uitbreiden van 100 naar 200 woningen. Zo zorgen we ervoor dat alles op alles gezet wordt om de woningnood aan te pakken en houden we tegelijkertijd oog voor de leefomgeving.

Wegkijken van christenvervolging is geen optie

Wereldwijd worden er 388 miljoen christenen vervolgd. De door de Europese Unie ingestelde speciaal gezant voor de godsdienstvrijheid moet zich vol gaan inzetten voor het aanpakken van christenvervolging. Dankzij deze aangenomen motie van de ChristenUnie en de SGP gaat de Nederlandse regering in EU-verband zich hier hard voor maken.

€448 miljoen blijft beschikbaar voor het (regionale) openbaar vervoer

Goed nieuws voor alle OV-reizigers! Dankzij een aangenomen amendement van Pieter Grinwis worden bezuinigingen teruggedraaid en houden we 448 miljoen euro beschikbaar voor het (regionaal) openbaar vervoer. Dit bedrag wordt verdeeld over 2026 en 2027 en moet worden ingezet voor het op peil houden van het OV-aanbod van bus, tram, metro en trein. Zo zorgen we ervoor dat buslijnen en bushaltes door heel Nederland behouden blijven.

ChristenUnie
Opstaan voor het goede